

УДК 378-057.87

**FORMATION OF THE INTERACTIVE COMPETENCE OF FUTURE
TEACHERS IN TERMS OF MEANINGFUL CRITERION
СФОРМОВАНІСТЬ ІНТЕРАКТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
ВИКЛАДАЧІВ ЗА ЗМІСТОВИМ КРИТЕРІЄМ**

Teslyuk V.M./ Теслюк В.М.*c.psihol.s., as.prof. / к. психол.н.*

ORCID: 0000-0003-1112-428x

SPIN: 6504-4894

*National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,**Kyiv, Heroes of Defense 15, 03041**Національний університет біоресурсів і природокористування України**Київ, Героїв Оборони 15, 03041***Picus D.L. / Пікус Д.Л.***senior lecturer of the intelligence department / старший викладач кафедри розвідки***Gerich V.I./ Герич В.І.***teacher of the intelligence department / викладач кафедри розвідки**Military Academy, Odessa, Fontanskaya road 10, 65009**Військова академія, Одеса, Фонтанська дорога 10, 65009*

Анотація. У статті розкривається дослідження змістового критерію сформованості інтерактивної компетентності у майбутніх викладачів закладу вищої освіти. Встановлено, що критеріями сформованості інтерактивної компетентності майбутнього викладача є: мотиваційний, змістовий, комунікативний, організаційний. Визначено показники змістового критерію сформованості ІК. Здійснено аналіз та інтерпретацію відповідей респондентів за результатами анкетування. Результатами експериментального дослідження підтверджено недостатній рівень сформованості інтерактивної компетентності майбутніх викладачів за змістовим критерієм.

Ключові слова: майбутній викладач, інтерактивна компетентність, змістовий критерій, знання, здібності, взаємодія.

Вступ.

Вища школа потребує постійного вдосконалення освітніх технологій навчально-виховного процесу. Одним із пріоритетних засобів успішного вдосконалення є забезпечення ефективної професійно-педагогічної комунікації. Важлива роль у налагодженні якої належить викладачу закладу вищої освіти, який має мати достатній рівень сформованості інтерактивної компетентності, що в свою чергу, є одним із ефективних інструментів оптимізації підготовки кваліфікованих фахівців.

Різним аспектам формування професійної компетентності майбутнього педагога присвячені наукові праці О.В.Бондаревської, А.В.Василюк, В.В. Краєвського, І. О. Зимньої, І. В. Родигіної, А.В.Хуторського. Проблеми застосування інтерактивних методів у навчально-виховному процесі присвячено ряд наукових праць сучасних вітчизняних та зарубіжних науковців: В.Н. Базильова, Р. М. Кумишевої, Н. О. Павленко, І. О. Пирожено, О.І.Пометун та ін. Здійснили психологічний аналіз використання інтерактивних методів у навчанні та розвитку особистості: Т. Антоненко, Л. Карамушка, Р.Бойс та ін. Дослідженням змісту, форм і механізмів провадження

інтерактивного навчання займалися зарубіжні вчені: Д. Бирн, Х. Браун, Л. ван Лаер, Л. Ілола, Ф. Кліпел та ін.

Основний текст.

На основі аналізу наукової літератури у попередніх дослідженнях інтерактивну компетентність майбутнього викладача нами визначено як здатність майбутнього педагога до міжособистісної комунікації, здатність його активізувати діяльність у процесі професійно-педагогічної взаємодії, яка передбачає готовність студента до здійснення безперервного індивідуального розвитку [1; 2; 3; 5]. Критеріями сформованості інтерактивної компетентності майбутнього викладача є: мотиваційний, змістовий, комунікативний, організаційний [1; 2; 4; 5].

На даному етапі експериментально роботи ми зупинилися на дослідженні змістового критерію сформованості інтерактивної компетентності майбутнього педагога. Як підтверджують наукові дослідження змістовий критерій проявляється через функціонування ряду показників: реалізація вмінь і здібностей критичного та креативного мислення; досвіду реальної дійсності у процесі оволодіння новою інформацією; здатність до пошуку і використання освітньої інформації з метою вирішення педагогічних завдань під час інтерактивного спілкування та співробітництва; системне пізнання й аналіз професійно релевантної інформації у ході організації та проведення суб'єкт-суб'єктної взаємодії, співробітництва, керівництва або оцінювання якості виконаної роботи [1; 5].

У експерименті були задіяні студенти спеціальності «Освітні, педагогічні науки» (Педагогіка вищої школи) Національного університету біоресурсів і природокористування України (всього 44 студенти: 28 осіб денної форми навчання, 22 особи заочної форми навчання). Для досягнення поставленої мети було проведено анкетування серед майбутніх викладачів.

Рівень сформованості інтерактивної компетентності майбутнього педагога залежить від поінформованості про сутність досліджуваної компетентності. У ході анкетування з'ясовано особливості сформованості професійно-педагогічних знань і здібностей респондентів. Твердження «Здобувати безперервно професійно-педагогічні знання» позитивно оцінили 64% респондентів. Але лише 22% досліджуваних зазначили, що вони це роблять постійно. На запитання на скільки важливим є для респондентів «Здобувати знання та розвивати вміння з педагогіки рівності», тільки 18% відповіли позитивно, 12% – намагаються постійно здобувати знання та розвивати вміння з педагогіки рівності.

Важливість «Застосовувати психолого-педагогічні знання для процесу формування інтерактивної компетентності» позитивно оцінили 14% респондентів, 64% – не розуміють як психолого-педагогічні знання пов'язані із процесом формування інтерактивної компетентності. «Розробляти власні технології інтерактивного спілкування» важливим вважають 14%, а знають як це робити – тільки 4% респондентів. Важливість «Володіти знаннями про особливості інтеракції» для майбутнього викладача позитивно оцінили 44%, при цьому позитивно у себе їх оцінили 18% досліджуваних. «Вирішувати

конфлікти у процесі професійно-педагогічної взаємодії» важлим вважають 82%, але тільки 12% знають як це робити.

Результати самооцінки рівня сформованості ІК майбутніх педагогів за змістовим критерієм представлено у табл.1.

Висновки.

Таким чином, результати експериментального дослідження підтвердили недостатній рівень сформованості інтерактивної компетентності майбутніх викладачів за змістовим критерієм. Перспективою даного дослідження є вивчення комунікативного критерію сформованості ІК майбутніх педагогів.

Таблиця 1

Оцінка рівня сформованості інтерактивної компетентності майбутніх викладачів за змістовим критерієм у %

	Здібності	Відповіді респондентів
1.	Здобувати безпервно професійно-педагогічні знання	22
2.	Здобувати знання та розвивати вміння з педагогіки рівості	18
3.	Опрацьовувати самостійно інформаційні ресурси	24
4.	Застосовувати психолого-педагогічні знання для процесу формування інтерактивної компетентності	14
5.	Відбирати і адаптувати інтерактивні задачі	18
6.	Розробляти власні технології інтерактивного спілкування	14
7.	Застосовувати стратегії взаємодії з представниками різних культур	4
8.	Використовувати творчі здібності для полікультурної взаємодії	8
9.	Володіти знаннями про особливості інтеракції	18
10.	Формувати емпатійні здібності	22
11.	Вибудовувати ефективну професійно-педагогічну взаємодію	12
12.	Вирішувати конфлікти у процесі професійно-педагогічної взаємодії	12
13.	Застосовувати власний життєвий і навчальний досвід	28
14.	Збагачувати професійний досвід	16

Література:

1. Радишевська М. М. Критерії та показники рівня сформованості інтерактивної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей в процесі університетської освіти. Психолого-педагогічні проблеми в освітньому процесі: зб. наук. ст. Харківський нац. пед. унів-т ім. Г. Сковороди. Харків: ХНПУ; ХОГОКЗ, 2012. С. 249-255.

2. Теслюк В.М. Індивідуальний стиль педагогічного спілкування викладача : теоретико-методичний аспект : [монографія] / В. М. Теслюк. ПП Савлук М. М., 2015. 252 с.

3. Теслюк В.М. Психологічні засади формування індивідуальних стилів професійно-педагогічного спілкування у майбутніх викладачів вищого аграрного навчального закладу // Теоретичні питання культури, освіти та виховання : Збірник наукових праць. Випуск 31. К. : Вид. центр КНЛУ, 2006. –

C. 202-205.

4. Теслюк В.М. Структурні компоненти індивідуального стилю професійно-педагогічного спілкування // Науковий вісник Національного аграрного університету : Збірник наукових праць. Випуск 88. К., 2005. С. 245-255.

5. Теслюк В.М., Сейидов С.Л. Исследования интерактивной компетентности будущих преподавателей. Выпуск № 09-02. Германия: 2019. С. 53-56.

References:

1. Radyshevska M. M. Kryterii ta pokaznyky rivnia sformovanosti interaktyvnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv humanitarnykh spetsialnostei v protsesi universytetskoï osvity. Psykholoho-pedahohichni problemy v osvitnomu protsesi: zb. nauk. st. Kharkivskiyi nats. ped. univ-t im. H. Skovorody. Kharkiv: KhNPU; KhOHOKZ, 2012. S. 249-255.

2. Indyvidualnyi styl pedahohichnoho spilkuвання vykladacha : teoretyko-metodychnyi aspekt : [monohrafiia] / V. M. Tesliuk. – PP Savluk M. M., 2015. – 252 s.

3. Tesliuk V.M. Psykholohichni zasady formuvannya indyvidualnykh styliv profesiino-pedahohichnoho spilkuвання u maibutnikh vykladachiv vyshchoho ahrarnoho navchalnoho zakladu // Teoretychni pytannia kultury, osvity ta vykhovannya : Zbirnyk naukovykh prats. Vypusk 31. – K. : Vyd. tsentr KNLU, 2006. – S. 202-205.

4. Tesliuk V.M. Strukturni komponenty indyvidualnoho styliu profesiino-pedahohichnoho spilkuвання // Naukovyi visnyk Natsionalnoho ahrarnoho universytetu : Zbirnyk naukovykh prats. Vypusk 88. – K., 2005. – S. 245-255.

5. Tesliuk V.M., Seiydov S.L. Yssledovanyia ynteraktyvnoi kompetentnosti budushchykh prepodavatelei. Выпуск № 09-02. Hermanyia: 2019. S. 53-56.

***Abstract.** The article reveals a study of the content criterion of the formation of interactive competence in future teachers of higher education. It is established that the criteria for the formation of interactive competence of the future teacher are: motivational, semantic, communicative, organizational. The indicators of the semantic criterion of IR formation are determined. The analysis and interpretation of the respondents' answers based on the results of the questionnaire was performed. The results of the experimental study confirmed the insufficient level of formation of interactive competence of future teachers according to the content criterion.*

***Key words:** future teacher, interactive competence, semantic criterion, knowledge, abilities, interaction.*

Стаття відправлена: 29.01.2021 р.
© Теслюк В.М., Пікус Д.Л., Герич В.І.